

Riigikogu rahanduskomisjoni istungi protokoll nr 135

Tallinn, Toompea ja videosild

Esmaspäev, 19. aprill 2021

Algus 11.15, lõpp 12.30

Juhataja: Erki Savisaar (esimees)

Protokollija: Helda Puura (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Dmitri Dmitrijev, Ivi Eenmaa, Aivar Kokk, Rene Kokk, Jürgen Ligi, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Riina Sikkut, Aivar Sõerd

Komisjoni ametnikud: Tiina Licht (nõunik-sekretariaadijuhataja), Kristo Varend (nõunik), Andres Ando (nõunik), Vivian Pöld (konsultant)

Kutsutud: Rahandusministeeriumi finantsturgude poliitika osakonnajuhataja Thomas Auväärt ja nõunik Helen Korju-Kuul, Rahandusministeeriumi ettevõtluse ja arvestuspoliitika osakonnajuhataja Toomas Vapper, nõunik Sören Meius ning jurist Henrik Mägi, Finantsinspektsiooni juhatuse liige Siim Tammer, Justiitsministeeriumi kohturegistrite talituse juhataja Margit Veskimäe, Riigikogu Kantselei pressinõunik Gunnar Paal (2. päevakorrapunkt); Rahandusministeeriumi eelarvepoliitika nõunik Regina Vällik (3. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud krediidasutuste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (312 SE) ettevalmistamine teiseks lugemiseks
3. Rahandusministeeriumi ülevaade riigieelarve 2022 – 2025 strateegia koostamise protsessist
4. Arutelu kollektiivne pöördumine „Ei katuseraha jagamisele abordivastasele liikumisele“.
5. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Riigikogu rahanduskomisjoni nädala (19.-25.04.2021) töökava

Komisjoni istung esmaspäev, 19.04.2021 kell 11.15

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud krediidasutuste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (312 SE) ettevalmistamine teiseks lugemiseks
3. Rahandusministeeriumi ülevaade riigieelarve 2022 – 2025 strateegia koostamise protsessist
4. Arutelu kollektiivne pöördumine „Ei katuseraha jagamisele abordivastasele liikumisele“
5. Info ja muud küsimused

Komisjoni istung teisipäev, 20.04.2021 kell 14.00

1. Kohtumine Eelarvenõukogu esindajatega
2. Vabariigi Valitsuse algatatud Eesti Vabariigi ja Saksamaa Liitvabariigi vahelise 1996. aasta 29. novembril allakirjutatud tulu- ja kapitalimaksudega topeltnmaksustamise vältimise lepingu muutmise protokollitratifitseerimise seaduse eelnõu (352 SE) ettevalmistamine teiseks lugemiseks
3. Vabariigi Valitsuse algatatud Riigikogu otsuse "Euroopa Liidu taaskäivitamise kava rahastamise ja Euroopa Liidu Nõukogu otsuse omavahendite süsteemi kohta heakskiitmine" eelnõu (353 OE) ettevalmistamine teiseks lugemiseks
4. Info ja muud küsimused

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Dmitri Dmitrijev, Ivi Eenmaa, Aivar Kokk, Rene Kokk, Jürgen Ligi, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Erki Savisaar, Riina Sikkut, Aivar Sõerd).

2. Vabariigi Valitsuse algatatud krediidasutuste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (312 SE) ettevalmistamine teiseks lugemiseks

Komisjoni esimees **Erki Savisaar** märkis, et eelmisel komisjoni istungil jäid üles küsimused, mis puudutasid rahapesu tõkestamise seaduse muudatusi. Küsimused puudutavad eelkõige vastutust tegelike kasusaajate andmekogu tähtaegse valmimise osas.

Toomas Vapperi sõnul on tegelike kasusaajate andmekogu ettevalmistamine kompleksne ja keeruline ülesanne. Vastav regulatsioon sündis möödunud aasta juunis. Vastutav töötleja selle andmekogu puhul on Rahandusministeerium ja volitatud töötleja Riigi Infosüsteemide Keskus (RIK). Viimane aitab ministeeriumi infotehnoloogilise poolega. Alguses vajas täpsustamist andmekogu arendamise rahastamine ning vastavad läbirääkimised kestsid oktoobrini. Kui rahastamisallikad said selgeks, andis RIK vormi, mida neil siis on vaja selleks, et lähteülesanne paika saada. Selle esimesed versioonid said valmis oktoobri lõpuks, kuid täpsustusi tuli teha ka edaspidi. RIK võttis detsembris tööle ärianalüütiku, kes asus planeerima tööde ajagraafikut. Siis oli teada, et seda andmekogu 10. maiks valmis ei saa. Ootasime, millal arendaja saab öelda aja, mil andmekogu valmib.

Erki Savisaar väljendas seisukohta, et ei olnud mõistlik jätta seaduse muudatusi viimasele minutile põhjendusega, et andmekogu valmimise lõpptähtaeg ei olnud teada. Ülesande täitmise aeg sõltub arendusmetoodikast ja lähteülesandest ning see ei peaks võtma aastat aega. Ka väga keerukaid süsteeme saab ehitada niimoodi, et süsteem oleks esmalt kasutatav teatud kriitilises funktsionaalsuses.

Jürgen Ligi soovis selgitust idee päritolu ja võimaliku toimima hakkamise kohta.

Sören Meius selgitas tausta. Lähenemine, mille kaudu fikseeritakse tegelikud kasusaajad registris, tuleneb Euroopa Liidu (EL) õigusest. Euroopa Komisjoni (EK) nägemuse kohaselt peaksid erinevate riikide lahendused tegelike kasusaajate tuvastamiseks EL tasandil ka omavahel ühenduma ja võimaldama andmevahetust. Tegelike kasusaajate tuvastamine tuleneb rahvusvahelisest standardist. Rahvusvaheline standard annab erinevad võimalused, kuidas tegelike kasusaaja andmeid koguda ja avalikustada. Euroopa on läinud seda teed, et vastavad andmed peaksid asuma äriregistre juures. Andmete kvaliteedi osas aktsepteeritakse erinevaid lahendusi. Miinimumi kohaselt tuleb kohustatud isikutel, kelleks võivad olla nt pangad, advokaadid ja notarid, kui nad tuvastavad tegelike kasusaajate andmete osas mingisuguse kahtluse või ebakõla, anda sellest registrile teada ja register peab üleval oleva kahtluse või ebakõla kuvama. Kehtestada tuleb ka siseriiklik mehhanism, mis võimaldab selle ebakõla teatud aja jooksul lahendada. See on lähenemine, millele oleme loomas vastavat arendust. Keerukaks on osutunud eelkõige soov leida kõigile kohustatud isikutele, keda meil on üsna palju, ning ebakõladest teatamiseks ka Tartu Maakohtu registriosakonnale, kes neid ebakõlasid lahendab, võimalikult mugavad infotehnoloogilised lahendused. Soov on luua võimalikult automatiseeritud andmevahetus, et vältida olukorda, kus oleks vaja võtta tööle

sadakond ametnikku, kes peaksid erinevate kaebuste või asjade lahendamise tegelema.

Aivar Sõerd küsis, kas arenduse rahastamise taotlus on EK poolt rahuldatud?

Sören Meius vastas, et taotlus tuli esitada 31. märtsiks. Välistatud ei ole andmete täpsustamise vajadus, kuid kui kõik on plaanipärane ja saadakse positiivse vastus, siis saab korraldada hanke ning arendustöödega saab alustada suve lõpus.

Erki Savisaar küsis, mis saab, kui vastus on negatiivne?

Sören Meius vastas, et siis tuleb leida alternatiivsed võimalused.

Erki Savisaar küsis, kust tuleb veendumus, et arendus saab valmis järgmise aasta märtsiks, kui praegu ei ole veel hanget tehtud ega tulnud rahastamise osas EK-lt ka positiivset otsust?

Sören Meius vastas, et praegu on selline ajakava, et hange peaks tulema juunis ja siis saab vastavalt sellele töödega edasi liikuda.

Erki Savisaar küsis, kust võetakse lõpukuupäev, kui ei ole teada, kes hakkab töid arendama? Kas oleme jõudnud olukorda, kus hanke võitja on teada enne kui hange on välja kuulutatud?

Sören Meius arvates võidab see, kes on võimeline vastavaks kuupäevaks arenduse valmis tegema.

Toomas Vapper märkis, et väljavaade rahapesu tõkestamise valdkonna rahastamiseks EL suunalt on positiivne, sest riik on saanud regulaarselt EL poolt soovitusi selle valdkonna tugevdamiseks.

Aivar Kokk leidis, et kui rahastamise osas ei veel selgust, on raske küsimuse üle hääletada.

Erki Savisaar arvas, et rahastamine oleks pidanud kajastuma põhieelarves. Ta tegi ettepaneku kaaluda võimalust algatada rahanduskomisjoni poolt eelnõu, mis neid Rahandusministeeriumi soovitud muudatusi kajastab ning juhtis tähelepanu, et selliste küsimusega tuleb pöörduda komisjoni poole oluliselt varem.

Aivar Sõerdi arvates võiks soovitud muudatusi menetleda käesoleva eelnõu raamides, sest ettepanekud täpsustavad vaid eelmisel nädal esitatud infot. Nädalaga ei ole olukord sisuliselt muutunud.

Komisjoni esimees **Erki Savisaar** tegi ettepaneku vaadata läbi rahanduskomisjoni muudatusettepaneku kavand, mis tuleneb eelmisel komisjoni istungil toetust leidnud Jürgen Ligi muudatusettepanekust.

1. Jätta välja § 1 punkt 10.

Väljajäetav tekst:

”10) paragrahvi 191 lõiget 1 täiendatakse pärast tekstiosa ”piiriüleseid teenuseid” tekstiosaga ”, kui käesoleva seaduse § 35 lõikest 3 ei tulene teisiti”.”.

Selgitus: Muudatusega jäetakse eelnõust välja KAS § 191 lõikesse 1 kavandatud viide KAS § 35 lõikele 3. Eelnõuga KAS §-i 35 kavandatud lõige 3 sätestab erandi krediidasutuse sisseakstud aktsiakapitali või algkapitali suurusele. Tulenevalt asjaolust, et komisjon toetas muudatusettepanekut, millega jäetakse eelnõust vastav muudatus välja, tuleks välja jätta ka punkt, mis viitab väljajäetavale lõikele.

Rahanduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Dmitri Dmitrijev, Ivi Eenmaa, Aivar Kokk, Rene Kokk, Jürgen Ligi, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Erki Savisaar, Riina Sikkut, Aivar Sõerd).

Vaadati läbi Rahandusministeeriumi kiri, kus tehakse ettepanekuid Vabariigi Valitsuse algatatud krediidasutuste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (312 SE) täiendamiseks. Kirja põhjal otsustati teha järgmine komisjoni muudatusettepanek.

Henrik Mägi tutvustas ettepanekut, milles kajastuvad muudatused on samasisulised eelmisel

nädalal rahanduskomisjonile saadetud kirjas esitatud ettepanekuga. Eesmärk on asutada tegeliku kasusaajate andmekogu hiljem. Vormilt on muudatused erinevad, sest tänaseks on selge, et arutatava eelnõu menetlustempot tulenevalt ei ole võimalik jõustada esitatud ettepanekuid enne 10. maid, mil jõustuvad varasemad muudatused, millega tegelike kasusaajate andmekogu asutati. Kui eelmise aasta juunis vastu võetud muudatused jõustuvad, kanduvad need muutmiseseadusest seaduse tervikteksti ja muutmiseseaduse muutmise ei võimalda enam soovitud eesmärki saavutada. Vajalik on muuta tervikteksti, kus need muudatused 10. maist asuvad. Ettepanekuga muudetakse vastavad sätted tagasi kujule, nagu need on vahetult enne 10. maid ja tegelike kasusaajate andmekoguga seonduvad muudatused kehtestatakse uuesti jõustumisajaga 2022. aasta 7. märtsil.

Erki Savisaar küsis, kas on olulist vahet, kui need muudatused saavad Riigikogus vastu võetud 12. mai asemel 19. mail.

Henrik Mägi selgitas, et vahe on selles, mitu päeva on tegelike kasusaajatega seonduvate andmete äriregistrile esitamine häiritud ja mitu päeva kestab vastav õiguslik segadus. Tõenäoliselt on raskendatud ka nende andmete äriregistril esitamine.

Rahandusministeeriumi kirja põhjal otsustas komisjon esitada järgmise muudatusettepaneku:

2. Teha eelnõus järgmised muudatused:

2.1. Täiendada eelnõu pärast §-i 4 uue paragrahvi, muutes järgmiste paragrahvide numbreid, järgmises sõnastuses:

”§ 5. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse muutmise

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 20 lõiked 2² ja 2³ tunnistatakse kehtetuks;

2) paragrahvi 20 täiendatakse lõigetega 2⁴ ja 2⁵ järgmises sõnastuses:

”(2⁴) Kui kohustatud isikule saavad käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 3 rakendamisel teatavaks andmed, mis erinevad käesoleva seaduse § 78 kohaselt avaldatutest, annab kohustatud isik erinevusest mõistliku aja jooksul teada äriregistri pidajale, välja arvatud § 49 lõikes 1 nimetatud juhul. Käesoleva lõike kohaselt esitatavale teatele lisatakse andmed või dokumendid, millest erinevus nähtub.

(2⁵) Käesoleva paragrahvi lõikes 2⁴ nimetatud kohustust ei ole kliendi majandusaasta aruande auditit või ülevaatus teostaval audiitoril, kui klient kõrvaldab erinevuse auditi arvamuse või ülevaatus kokkuvõtte allkirjastamise ajaks.”;

3) seaduse 9. peatüki pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”9. peatükk

Juriidilise isiku ja maksekonto tegeliku kasusaaja andmed”;

4) seaduse 9. peatüki pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”9. peatükk

Juriidilise isiku, usaldushalduse ja maksekonto tegeliku kasusaaja andmed”;

5) paragrahvi 76 lõike 1 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”Tegeliku kasusaaja andmeid hoiab eraõigusliku juriidilise isiku juhatus äriregistri juures.”;

6) paragrahvi 76 lõike 1 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”Tegeliku kasusaaja andmeid hoiab eraõigusliku juriidilise isiku juhatus tegelike kasusaajate andmekogus.”;

7) paragrahvi 76 lõige 1¹ ning § 76¹ tunnistatakse kehtetuks;

8) paragrahvi 76 täiendatakse lõikega 1² järgmises sõnastuses:

”(1²) Usaldushaldur, kelle elukoht või registrijärgne asukoht on Eestis, on kohustatud koguma ja hoidma äriregistri juures teavet kõigi käesoleva seaduse § 9 lõike 6 punktides 1–5 nimetatud isikute kohta.”;

9) seadust täiendatakse §-ga 76² järgmises sõnastuses:

”§ 76². Tegelike kasusaajate andmekogu

(1) Tegelike kasusaajate andmekogu asutab ja selle põhimääruse kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(2) Tegelike kasusaajate andmekogu vastutav töötleja on Rahandusministeerium. Volitatud töötlejad on Registrite ja Infosüsteemide keskus ning Tartu Maakohtu registriosakond (edaspidi registriosakond).

(3) Andmekogus säilitatakse käesoleva seaduse § 77 kohaselt esitatud andmeid ja § 772 kohaselt tehtud märgete infot.”;

10) paragrahvi 77 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(1) Lähtudes käesoleva seaduse § 9 lõigetes 2–4 ja §-s 76 sätestatust, esitab täisühing, usaldusühing, osaühing, aktsiaselts või tulundusühistu äriregistri infosüsteemi kaudu oma tegeliku kasusaaja kohta järgmised andmed:

1) isiku nimi, isikukood ja isikukoodi riik, isikukoodi puudumise korral sünniaeg ja -koht ning elukohariik;

2) andmed isiku kontrolli tegemise viisi kohta.”;

11) paragrahvi 77 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(1) Lähtudes käesoleva seaduse § 9 lõigetes 2–4² ja §-s 76 sätestatust, esitab täisühing, usaldusühing, osaühing, aktsiaselts või tulundusühistu äriregistri infosüsteemi kaudu tegelike kasusaajate andmekogusse oma tegeliku kasusaaja kohta järgmised andmed:

1) isiku nimi, isikukood ja isikukoodi riik, isikukoodi puudumise korral sünniaeg ja -koht ning elukohariik;

2) andmed isiku kontrolli tegemise viisi kohta.”;

12) paragrahvi 77 lõige 1¹ tunnistatakse kehtetuks;

13) paragrahvi 77 täiendatakse lõikega 1² järgmises sõnastuses:

”(1²) Käesoleva seaduse § 9 lõikes 41 nimetatud juhul ja kui kontserni emaettevõtja pole kantud Eesti äriregistrisse, esitab äriühing ühes tegeliku kasusaaja andmetega ka kontserni emaettevõtja nime, registrikoodi ja riigi nime, kus kontserni emaettevõtja on registreeritud.”;

14) paragrahvi 77 lõiked 2 ja 3 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

”(2) Lähtudes käesoleva seaduse § 9 lõikest 7, esitab mittetulundusühing äriregistri infosüsteemi kaudu oma tegeliku kasusaaja kohta järgmised andmed:

1) isiku nimi, isikukood ja isikukoodi riik, isikukoodi puudumise korral sünniaeg ja -koht ning elukohariik;

2) andmed isiku kontrolli tegemise viisi kohta.

(3) Lähtudes käesoleva seaduse § 9 lõikest 7, esitab sihtasutus äriregistri infosüsteemi kaudu oma tegeliku kasusaaja kohta järgmised andmed:

1) isiku nimi, isikukood ja isikukoodi riik, isikukoodi puudumise korral sünniaeg ja -koht ning elukohariik;

2) andmed isiku kontrolli tegemise viisi kohta;

3) sihtasutuste seaduse § 9 tähenduses soodustatud isikute nimekiri, mis sisaldab iga soodustatud isiku nime, isikukoodi ja isikukoodi riiki, isikukoodi puudumise korral sünniaega ja -kohta ning elukohariiki iga soodustatud isiku kohta, kui sellised isikud on sihtasutuse põhikirjas märgitud.”;

15) paragrahvi 77 lõiked 2 ja 3 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

”(2) Lähtudes käesoleva seaduse § 9 lõikest 7, esitab mittetulundusühing äriregistri infosüsteemi kaudu tegelike kasusaajate andmekogusse oma tegeliku kasusaaja kohta järgmised andmed:

1) isiku nimi, isikukood ja isikukoodi riik, isikukoodi puudumise korral sünniaeg ja -koht ning elukohariik;

2) andmed isiku kontrolli tegemise viisi kohta.

(3) Lähtudes käesoleva seaduse § 9 lõikest 7, esitab sihtasutus äriregistri infosüsteemi kaudu tegelike kasusaajate andmekogusse oma tegeliku kasusaaja kohta järgmised andmed:

1) isiku nimi, isikukood ja isikukoodi riik, isikukoodi puudumise korral sünniaeg ja -koht ning elukohariik;

2) andmed isiku kontrolli tegemise viisi kohta;

3) sihtasutuste seaduse § 9 tähenduses soodustatud isikute nimekiri, mis sisaldab iga soodustatud isiku nime, isikukoodi ja isikukoodi riiki, isikukoodi puudumise korral sünniaega ja -kohta ning elukohariiki, kui sellised isikud on sihtasutuse põhikirjas märgitud.”;

16) paragrahvi 77 lõiked 3¹, 3² ja 4¹ tunnistatakse kehtetuks;

17) paragrahvi 77 täiendatakse lõigetega 3³ ja 3⁴ järgmises sõnastuses:

”(3³) Usaldushaldur esitab äriregistri infosüsteemi kaudu tegelike kasusaajate andmekogusse kõigi käesoleva seaduse § 9 lõike 6 punktides 1–5 nimetatud isikute kohta nime, isiku- või registrikoodi ja isiku- või registrikoodi riigi, isikukoodi puudumise korral sünniaja ja -koha ning elukohariigi.

(3⁴) Usaldushaldur esitab äriregistri infosüsteemi kaudu tegelike kasusaajate andmekogusse ka usaldushalduse täieliku nime, selle loomise kuupäeva ja riigi nime, mille õiguse alusel on usaldushaldus loodud.”;

18) paragrahvi 77 täiendatakse lõikega 4² järgmises sõnastuses:

”(4²) Usaldushaldur esitab käesoleva paragrahvi lõigetes 3³ ja 3⁴ nimetatud andmed 30 päeva jooksul arvates:

- 1) usaldushalduse loomisest;
- 2) usaldushalduriks saamisest või
- 3) tähtajalise elamisõiguse saamisest.”;

19) paragrahvi 77 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(5) Esitatud andmete muutumise korral esitab äriühing, mittetulundusühing või sihtasutus uued andmed äriregistri infosüsteemi kaudu 30 päeva jooksul andmete muutumisest teadasaamisest arvates.”;

20) paragrahvi 77 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(5) Esitatud andmete muutumise korral esitab äriühing, mittetulundusühing, sihtasutus või usaldushaldur uued andmed 30 päeva jooksul andmete muutumisest teadasaamisest arvates.”;

21) paragrahv 77¹ tunnistatakse kehtetuks;

22) seadust täiendatakse §-ga 77² järgmises sõnastuses:

”§ 77². Andmete õigsuse tagamine

(1) Kui käesoleva seaduse § 77 kohaselt andmete esitamiseks kohustatud isik pole selles paragrahvis nimetatud kohustust täitnud, teavitab registriosakond teda sellest ja nõuab andmete esitamist.

(2) Andmete esitamiseks kohustatud isik peab andmed esitama kümne tööpäeva jooksul käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teavituse saamisest arvates.

(3) Kui registriosakond saab käesoleva seaduse § 20 lõike 2⁴ alusel esitatud ja asjakohaselt põhistatud teate tegelike kasusaajate andmete ebaõigsuse kohta, teavitab ta sellest andmete esitamiseks kohustatud isikut ning teeb andmete juurde märke, et esineb kahtlus nende õigsuses.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud märke kustutatakse automaatselt andmete õigsuse kinnitamisel või nende muutmisel.”;

23) paragrahvi 78 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(1) Tegelik kasusaaja andmed avalikustatakse äriregistri infosüsteemis.”;

24) paragrahvi 78 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(1) Tegelik kasusaaja andmed ja nende kohta tehtud märged avalikustatakse äriregistri infosüsteemis.”;

25) paragrahv 79¹ ja § 80 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks.

26) seadust täiendatakse §-ga 79² järgmises sõnastuses:

”§ 79². Tegelik kasusaaja õigus nõuda esitatud andmete kättesaadavuse piiramist

(1) Olukorras, kus tegeliku kasusaaja andmete avalikkusele kättesaadavus põhjustaks tegelikule kasusaajale ebaproportsionaalselt suure kelmuse, inimröövi, šantažeerimise, väljapressimise, ahistamise, vägivalda või ähvardamise ohu, on tegelikul kasusaajal ja tema esindajal õigus taotleda registri vastutavalt töötlejalt erandkorras andmete kättesaadavuse piiramist.

(2) Kui tegelik kasusaaja on alaealine või piiratud teovõimega isik, võib tegeliku kasusaaja esindaja taotleda andmete avalikkusele kättesaadavuse piiramist kuni tegeliku kasusaaja täisealiseks saamise või tema täieliku teovõime taastamiseni.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigete 1 ja 2 alusel piiratud kättesaadavusega andmeid avaldatakse üksnes krediidi- ja finantseerimisasutusele, notarile, riigivõimu asutusele, Finantsinspeksioonile ning rahapesu andmebüroole.

(4) Registri vastutav töötleja esitab käesoleva paragrahvi lõigete 1 ja 2 alusel tehtud otsuste arvu ja põhjenduste kohta ülevaate valdkonna eest vastutavale ministerruumile ning Euroopa Komisjonile.”;

27) paragrahvi 80 täiendatakse lõikega 2 järgmises sõnastuses:

”(2) Registripidaja kustutab usaldushalduse tegeliku kasusaaja andmed, kui selleks õigustatud huvi omav isik tõendab, et andmete esitamise aluseks olnud asjaolu äralangemisest on möödunud vähemalt viis aastat.”;

2.2. Täiendada eelnõu § 8 (uues numeratsioonis § 9) lõikega 3, muutes senise teksti lõikeks 1, järgmises sõnastuses:

”(3) Käesoleva seaduse § 5 punktid 2, 4, 6, 8, 9, 11, 13, 15, 17, 18, 20, 22, 24, 26, 27 jõustuvad 2022. aasta 7. märtsil.”.

Selgitus: Muudatusega täiendatakse eelnõu rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadust puudutavate muudatustega. 2020. aasta 17. juunil vastu võetud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusega (RT I, 10.07.2020, 1) tehtud tegelike kasusaajate andmekogu asutamise seadusega seonduvad muudatused jõustuvad 2021. aasta 10. mail. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadust muudetakse, tühistades 2021. aasta 10. mail jõustunud muudatused, ennistades varasema olukorra esimesel võimalusel ja kehtestades uuesti samad muudatused jõustumisajaga 2022. aasta 7. märtsil. Muudatus on vajalik, kuna vastavalt 2020. aasta teises pooles otsustatule esitati taotlus tegelike kasusaajate andmekogu arenduste rahastamiseks Euroopa Liidu struktuurifondide rahastamise voorust, mille rahastamisotsused tehakse teatavaks 2021. aasta aprillis.

Rahanduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Dmitri Dmitrijev, Ivi Eenmaa, Aivar Kokk, Rene Kokk, Jürgen Ligi, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Erki Savisaar, Riina Sikkut, Aivar Sõerd)

Rahandusministeeriumi kirjas Vabariigi Valitsuse algatatud krediitiasutuste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (312 SE) täiendamiseks tehti ettepanek ka Finantsinspeksiooni seaduse osas järgmiselt:

Finantsinspeksiooni seaduses tehakse järgmised täiendused:

1) paragrahvi 6 täiendatakse lõikega 1³ järgmises sõnastuses:

”(1³) Inspeksioon võib avaldada hoiatusteateid käesolevas seaduses sätestatud korras.”;

2) seaduse 6. peatükki täiendatakse §-ga 54³ järgmises sõnastuses:

”54³. Hoiatusteade avalikustamine

(1) Inspeksioon võib avalikkust hoiatada tegevusloata finantsteenuse pakkumise või muu käesoleva seaduse § 2 lõikes 1 nimetatud õigusaktile mittevastava tegevuse või selle kahtluse korral (edaspidi *hoiatusteade*).

(2) Inspeksioon võib enne hoiatusteate avaldamist teha vastava päringu, muu hulgas isikule, kes on või keda võib Inspeksioonile teadaoleva olemasoleva informatsiooni põhjal pidada õigusrikkujaks.

(3) Hoiatusteade avaldatakse Inspeksiooni veebilehel ja see sisaldab vähemalt Inspeksiooni hinnangut isiku tegevusele ning tegevusega seotud isikute andmeid, kui need on olemas. Inspeksioon võib hoiatusteate avaldada ka muude kanalite kaudu.

(4) Kui hoiatusteates esitatud asjaolud ei osutu hiljem põhjendatuks või hoiatusteate tegemise aluseks olnud asjaolud on ära langenud, on Inspeksioon kohustatud avaldama samas vormis sellekohase teate.

(5) Hoiatusteade võib olla avalikult kättesaadav kuni viis aastat. Põhjendatuse korral võib seda tähtaega pikendada.

(6) Hoiatusteates võib kaalukatel põhjustel jätta avalikustamata tegevusega seotud füüsiliste isikute isikuandmed, kui avaldamine oleks asjasse puutuvate isikute suhtes ebaproportsionaalne või asjaolusid arvestades muul alusel ebavajalik.

(7) Inspeksioon võib avaldada ka käesoleva seaduse § 46 lõikes 2 nimetatud asutuste, välisriikide finantsjärelevalve asutuste või rahvusvaheliste organisatsioonide hoiatavaid teateid.”.

Thomas Auväärt tutvustas Rahandusministeeriumi vastavaid ettepanekuid. 2019. aastal tegi Finantsinspeksioon (FI) hoiatusteate, mis avaldati FI kodulehel. Selles teavitati avalikkust, et üks isik pakub teenust, mille jaoks tal puudub tegevusluba. FI teate avaldamise toiming vaidlustati ja see päädis vaidlusega Riigikohtus. Riigikohus otsustas selle aasta jaanuari lõpus, et FI-l ei olnud piisavat õiguslikku alust sellist teadet avaldada. Samas möönis Riigikohus oma otsuses, et vastav volitus võiks FI-l olla. Muudatusega antakse FI-le alus hoiatusteade tegemiseks. Selline hoiatusteate avaldamine on tavapärane ka muudes riikides. Nende kaudu teavitatakse avalikkust sellest, kas tasub oma raha teatud ettevõtmisse paigutada või mitte. Muudatusega on kiire sellepärast, et nüüd kui teise pensionisamba raha vabaneb, on oht, et tegutsema hakkavad isikuid, kes pakuvad inimestele erinevaid investeerimisvõimalusi või muid selliseid finantstooteid, samas ise vastavat tegevusluba omamata. Oleks mõistlik, kui FI-l oleks selleks ajaks olemas õiguslik alus vastavaid hoiatusteateid avalikustada.

Siim Tammeri sõnul on FI kodulehel aastaid hoiatusteateid avaldanud. 2019. aastal oli neid üle 900, 2020. aastal juba 1300. Nüüd on tulenevalt Riigikohtu otsusest teadete avaldamine peatatud. Sel aastal on FI-l teavet juba üle 400 erinevate subjektide kohta, kes osutavad Eestis teenust, mida nad ei tohiks teha.

Rene Kokk küsis, mida tehakse olukorras, kus hoiatusele vaatamata jätkatakse tegevust?

Siim Tammer vastas, et rikkumiste kohta tehakse avaldus prokuratuurile ja politseile. Tegevusloata majandustegevus on karistusseadustiku kohaselt karistatav. Menetlusse jõuab laekunud infost vaid osa, sest politsei langetab otsuseid kaalutlusel, kui tõsised rikkumised on. Finantsinspeksiooni on kaasatud nendesse menetlustesse ekspertidena.

Rene Kokk avaldas toetust muudatuste tegemisele.

Thomas Auväärt lisas, et analüüsida tuleks lisasammude astumise otstarbekust juhuks, kui ettevõtja ei kuuletu ja tegutseb edasi. Näiteks on Saksamaal finantsjärelevalvel õigus algatada vastava ettevõtte sundlikvideerimine.

Jürgen Ligi pooldas nõudlikumat lähenemist ja küsis, kas teavitamine on ainus, mida tehakse?

Siim Tammer selgitas, et kui FI tuvastab teenuseosutajaid, kellel ei ole tegevusluba või kes osutavad teenust, mis näib seadusevastane, siis FI fikseerib teenuse osutajate nime ja kirjendab vastava teenuse. Seejärel on inimestel, kes kontrollivad selle ettevõtte tausta hindamaks, kas investeerida sinna või mitte, võimalik leida hoiatus, et sellel ettevõttel ei ole tegevusluba või see ettevõtte ei või vastavas valdkonnas tegutseda. Kehtiv seadus ei võimalda FI-l isikute, kes ei kuulu tema järelevalve alla, kohta vastavat teavet avaldada. Täiendavalt võiks analüüsida võimalust laiendada FI pädevusi isegi nii, et FI-l võiks olla õigus keelata teenuse osutamine näiteks selliselt, et teenuse osutajad ei saaks teenuse osutamiseks vastavat Interneti serverit või aadressi enam kasutada.

Komisjoni esimees **Erki Savisaar** tegi ettepaneku algatada eelnõu ja menetleda seda mais. Komisjon nõustus konsensuslikult.

Otsustati:

- 2.1.** Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 05.05.2021 (konsensus: Dmitri Dmitrijev, Ivi Eenmaa, Aivar Kokk, Rene Kokk, Jürgen Ligi, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Erki Savisaar, Riina Sikkut, Aivar Sõerd).
- 2.2.** Teha ettepanek teine lugemine lõpetada (konsensus: Dmitri Dmitrijev, Ivi Eenmaa, Aivar Kokk, Rene Kokk, Jürgen Ligi, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Erki Savisaar, Riina Sikkut, Aivar Sõerd).
- 2.3.** Kui teine lugemine lõpetatakse, teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda ja viia läbi lõpphääletus 12.05.2021 (konsensus: Dmitri Dmitrijev, Ivi Eenmaa, Aivar Kokk, Rene Kokk, Jürgen Ligi, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Erki Savisaar, Riina Sikkut, Aivar Sõerd).
- 2.4.** Algatada Finantsinspeksiooni seaduse täiendamise seaduse eelnõu (konsensus: Dmitri Dmitrijev, Ivi Eenmaa, Aivar Kokk, Rene Kokk, Jürgen Ligi, Urmas Reitelmann, Kersti

Sarapuu, Erki Savisaar, Riina Sikkut, Aivar Sõerd)

3. Rahandusministeeriumi ülevaade riigieelarve 2022 – 2025 strateegia koostamise protsessist

Komisjoni esimees **Erki Savisaar** andis sõna Rahandusministeeriumi eelarvepoliitika nõunik **Regina Vällikule** tutvustamiseks riigieelarve strateegia 2022-2025 protsessi.

Ettekande esitlusmaterjal on lisa 1.

Regina Välliku sõnul on riigieelarve strateegia (RES) ettevalmistusega ametnike tasandil ministeeriumides töötatud juba mitu kuud. Ajaraam on jaotatud kolme plokki: ettevalmistused ametnike tasandil, arutelud Vabariigi Valitsuses ning menetlemine Riigikogus.

Valitsuse tasandil oli esmane kohtumine RES teemal k. a 18. veebruaril, kus anti ülevaade ajakavast ja protsessist. Veebruarikuus toimub keskne kohtumine, kus kõik ministrid saavad rääkida oma olulistest teemadest, mida nad plaanivad valitsusse selles protsessis tuua. Ametnike tasandil toimuvad samal ajal juba info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT), kinnisvara ja personali teemal kohtumised. Kohtumistel vaadatakse üle eelnevate aastate seisud, mida on tehtud, mida oleks vaja teha, kus on vaja lisaraha ning milline on IKT, kinnisvara ning palga ja personali seis konkreetsetes valisemisalades. 1. märtsiks esitavad valitsemisalad RESi protsessi sisendmaterjalid. Need on finantsplaanid, selgitused, kuidas ja mida nad planeerivad ellu viia läbi oma programmide, mis näitavad siis millise tegevustega viiakse tulemuseesmärke ellu. Esitatakse ka lisataotlused, kui tekib vajadus. Valmib ka eelmise aasta tulemusaruandluse projekt, aga see tuleb mõnevõrra hiljem kui 1. märtsiks, sest andmeid ei ole veel koos.

Ametnike tasandil toimub märtsikuu jooksul nii majandusprognoosi ettevalmistus, RESi ja riigieelarve ettevalmistus toimuvad kevadel. 2020. aastast kehtib riigieelarve seaduse säte, mis ütleb, et riigieelarve seaduse eelnõu tuleb kevadel koos RESiga valitsuses heaks kiita. Riigieelarve eelnõu antakse Riigikogule üle sügisel, aga heakskiitmine toimub koos RESiga. Ja lisaks siis valitsuse materjalide ettevalmistus ülevaadetena ja sel aastal ka lisaeelarve protsess.

1. aprillil tutvustas Rahandusministeerium valitsusele majandusprognoosi, mis on RESi aluseks. Selle pinnalt tulevad valitsusele suunised, milline on eelarve tasakaalu mõistes ja kuhu valitsus peaks liikuma. Kabineti aruteludega alustati pärast 1. aprilli ja otsused peaksid olema tehtud 20. aprilliks. Kui valitsuse otsused on tehtud, siis vormistatakse need dokumentidena (RES ja esialgne riigieelarve eelnõu). Ajakava järgi kinnitatakse 29. aprilli valitsuse istungil RES, kuulatakse ära Eelarvenõukogu arvamus ja kiidetakse heaks esialgne riigieelarve eelnõu. Ajakavas on arvestatud, kui Riigikogu soovib RESi ja vastuvõetud otsuste tutvustamiseks valitsuse esindajaid mai alguses ka komisjonides näha.

Ametnike tasandil jätkub kohe peale RESi kinnitamist ka protsessi kokkuvõtte tegemine, järeلمid ja vajalikud muudatused uude protsessi ning toimuvad ettevalmistused juba järgmiseks protsessiks. Need jätkuvad kuni oktoobrini.

Kui liikuda edasi riigieelarve eelnõuga sügisesse, siis plaani kohaselt augusti alguses valitsemisalad uuendavad oma sisendmaterjale. Majandusprognoosi jaoks korrigeeritakse eelarvet kohas, kus see majandusprognoosist sõltub. Toimub majandusprognoosi ettevalmistus nagu ka kevadel ja valitsuse materjalide ettevalmistused septembriks. Valitsus ei pea riigieelarve eelnõu arutelusid avama septembris, kui tasakaalu reegel seda ei nõua. Igal juhul tuleb teha majandusprognoosi tutvustus ja see on praegu planeeritud septembri esimesele nädalale. Kabineti arutelud toimuvad vajadusel, tavapäraselt käib see koos jooksva aasta seaduse muudatusega. Ehk kui valitsus ei otsusta avada järgmise aasta riigieelarve eelnõu sügisel, siis jooksva aasta seaduse muudatusi seal igal juhul on plaanis. Valitsus peaks langetama septembris otsused samuti 10 päeva orienteeruvalt enne kui Riigikogule tuleb riigieelarve eelnõu üle anda. Kui valitsus avab arutelud sellisel sügisel, et muudetakse ka RESi, siis uuendatud RES kajastub riigieelarve seaduse eelnõu lisana. Peale valitsuse otsuseid toimub riigieelarve eelnõu uuendamine ja heakskiitmine ning üleandmine. Riigikogule tuleb eelnõu esitada hiljemalt kolm kuud enne eelarveaasta algust. Oktoobris toimub tavapäraselt

Riigikogu menetlus, kus on ettevalmistused lugemiseks ja järgmise protsessi juhised, mis lähevad valitsemisaladele. Mida, kuidas, millal ja kellele esitada lähevad välja valitsuse määruse kohaselt 10. novembri tööpäeval. See on ajakava mõttes kogu kalender, kui me räägime järgnevate aastate ettevalmitustest.

Praegu oleme valitsusse viinud valitsemisalade taotlused juba kehtivas riigieelarve strateegias ettenähtud vahendite ümbertöstmiseks. Need on sellised muudatused, kus valitsemisalad ise on andnud teada, et mõni projekt on nihkumas, kas on vaja seda varasemaks tuua või hilisemaks, sõltuvalt siis konkreetsest projektist juba. Samuti oleme andnud valitsuses ülevaate kahe RESi vahepeal tehtud valitsuse põhimõttelistest otsustest. Räägime siis olukorrast, kus peale kehtivat RESi või täna kehtiva RESi kinnitamist on valitsus teinud kabineti aruteludes mõned põhimõttelised otsused, kus ta soovib ühte või teist teemat järgmises RESis käsitleda, rahastada ja selle üle arutleda. Sellised ülevaated oleme valitsusele viinud, mida nad on vahepeal otsustanud. Lisataotluste ülevaade ehk siis nendes kohtades, kus valitsemisalad on näinud, et nad kehtivas RESis ettenähtud summadega hakkama ei saa, on lisataotluste ülevaade valitsuses üldisel tasemel.

Rahandusministeeriumi riigihalduse ja avaliku teenistuse osakond andis ülevaate palga ja personali näitajatest, riigivara osakond kinnisvara olukorrast ja lisataotlustest.

Põhiseaduslikel institutsioonidel oli võimalus valitsusele tutvustada oma eelarvet või eelarves olevaid kitsaskohti. Ülevaate andsid kolm põhiseaduslikku institutsiooni. Lisaks on olnud ülevaade õigusaktidest, mis tuleb Riigikogule enne üle anda kui riigieelarve eelnõu. See tuleb nn baasseadusest kohustusena. Selliseid õigusakte seekord riigieelarve strateegia alguses meil veel ei olnud.

Erki Savisaar küsis, kas järgmise aasta eelarve tuleb suurem kui käesoleva aasta oma ning kuidas on tasakaaluga.

Regina Vällik vastas, et viimastel aastatel on eelarve maht suurenenud. Mõned kuluread kasvavad majandusprognoosist tulenevalt, sh teemad, millele on kasv sisse kirjutatud läbi tarbijahinnaindeksi või sotsiaalmaksu laekumise, nt pensionid, sotsiaaltoetused. Valitsus sisenes riigieelarvestrateegiasse kehtiva RESi eesmärgiga, kuna uus valitsus ei olnud endale eelarvepoliitilisi eesmärke võtnud veel, siis oli seis selline, milline oli kehtivas RESis. Viimastel aastatel oli suurem puudujääk. Majandusprognoosi tutvustuses, millest teile aprilli alguses ülevaade tuli, seal oli ka märkimisväärset parandamisvajadust. Kehtivas RESis oli sees ka üks meede, mis oli seotud kokkuhoiuga ja oli väga suures mahus, kolme aasta peale kokku ca üks miljard, siis majandusprognoosis seda meedet sel aastal enam arvestada ei saanud, sellepärast, et ta oli sisustamata. Majandusprognoosis ei ole meil võimalik arvestada umbmääraseid meetmeid, seega kindlasti mõjutas seda nõ tasakaalu kaugust. Seetõttu on poliitilisel tasemel toimunud kabineti aktiivsed arutelud, kuidas siis erinevate reformide, muudatuste, lisatuluallikatega pigem siis leida võimalusi juurde tulu saada või siis seda vahe kaugust vähendada.

Aivar Sõerd palus Regina Vällikul kommenteerida Eelarvenõukogu arvamust majandusprognoosile.

Regina Vällik vastas, et seda peaks kommenteerima fiskaalpoliitika osakond. Ta lisas, et Eelarvenõukogu annab arvamuse ka siis kui otsused on valitsuses tehtud. Kui on soovi nende arvamusele saada Rahandusministeeriumi kommentaari, siis selle saab kirjalikult edastada.

Aivar Sõerd nõustus, et ootame ära ka RESi kohta tehtava arvamuse.

Erki Savisaar tänas ettekandjat.

4. Arutelu kollektiivne pöördumine „Ei katuseraha jagamisele abordivastasele liikumisele“.

Komisjoni esimees **Erki Savisaar** märkis, et eelmisel komisjoni istungil jäi täpsustamiseks kollektiivse pöördumise vastuskiri. Kirjale tehti sõnastuslikke parandusi, mis kiideti konsensuslikult heaks.

5. Info ja muud küsimused

18. mail 2021 osalevad komisjoni istungil Eesti Panga ja Finantsinspektsiooni esindajad.

(allkirjastatud digitaalselt)
Erki Savisaar
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Helda Puura
protokollija